

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo S. Josephi. Ejus excellentia & dignitas in duobus hisce punctis
præcipuè elucet, scilicet quod sit pater legalis vel putativus Christi, &
quod sit sponsus Mariæ Virginis.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

plicabo quod Romæ mulier quædam infirma Hamorrhoiſſa veſtem S. Thomæ devotè tan- gendo ſanata fuerit : *Cum aliquando Romæ prædicaret, contigit mulier quædam hamorrhoiſſa, & conſeſſim ſanata eſt ab infirmitate ſua.* Nec te- feram, quod Joannes Ferentinus Monachus Monafterii Foſſæ novæ cæcus exiſtens *cum ejus faciem eſſet deoſculatus,* ſubitò lucem receperit, unde præ gaudio exſilens, Deoque gratias a- gens dixit : *Benedictus Deus, ecce Sancti Thomæ meritis clariffimè video.* Sed hiſ aliſque pluri- mis ab eo patratis miraculis prætermiſiſ, hoc ſolum moneo, ut opera S. Thomæ, præci- puè verò ſummam ejus Theologicam magna cum attentione pervolvatis, certus enim ſum, quod cum Joanne Papa XXII. affirmare cogemi- ni, quod quilibet ſummæ Theologicæ arti- culus, particulare quoddam, verumque ſit mi- raculum : *Quot articulos, tot miracula fecit.* An- geli igitur S. Thomæ jure mentiffimo palmam cedere debent.

31. Verum enim vero gloriæ noſtri ſancti Doctoris terminum non habent, ſed in finem ex- iſtunt; ac proinde cum verus ſit Dei Angelus, ad ejus gloriæ dignè explicandam aliſ quidam Angelus requireretur, qui eas pro merito, & di- gnitate explicare poſſet; ac proinde cum ego nec nomine, nec factò tenus Angelus exiſtam, me quoque vel ad illas duntaxat adambandas imparem, & inhabilem eſſe libenter agnoſco. Quapropter hunc noſtrum diſcuſſum hæc ultima, & Theologica ſimilitudine, vel comparati- one terminabo. De cæleſtibus itaque Spiritibus certum eſt, quod eventus futurus nequaquam cognoſcant, non jam loquor *ex cauſis, ſed ex*

conjecturis, ſed in ſeipſis, vel ſuo ſuſ. Et tamen cum S. Thomas illa viridice prædicaret, facile hæc arguere licet, quod eadem magna cum certitudo cognoverit. Et quidem cum ex juſſu Summi Pontificis Gregorii X. Anno 1274. ad Concilium Generale Lugdunenſe mitteretur, accidit, quod cum in optima corporis valetudine conſtitus in Monafteria Monachorum Cifterciæniſum, quod Foſſa nova vocatur, ut Neapolim tendere, appuliſſet, dum in porta Monafterii ſta- ret, ad ſocium ſuum Reginaldum conveniſ, e- dem mortis ſuæ horam proximam eſſe, & motum vitæ ſuæ reliquum ſibi eſſe, & futuramque Monafterium iſtud oſſium ſtorum ſepulchrum, revelavit dicens : *Hæc requies mea in ſeculum ſeculi, hic habitabo quoniam elegi eam.* quod poſtea eventus ipſe effectivè verum eſſe docuit. Unde ad imitationem Redemptoris noſtri, qui in ſepulchro novo fuit tumulatus, Thomas quoque in Foſſa nova ſepulchrum ſuum accepit. O Angele Dei, non te jam deinceps terrenum, ſed cæleſtem, imò cunctis Angelis glorioſiorem eſſe prædicabo. *Vbi Angelum Dei ſortem, voluimus per medium calum, voce magna clamantem. Tu in cunctis tuis actionibus ſervivum, & majorem Dei gloriæ ſpectantibus, intrepidus, generoſus, & conſtans fuisti. Reſonantia doctrinæ, ho- ſulante fama ab Oriente uſque ad occalum de- lata fuisti. Tibi humillimè ſupplico, ut gratiam nobis impetres, ut qui Angeli tibi in doctrina, & ſapientia ſimiles eſſe non poſſumus, ad minus vitam quandam Angelicam docere valeamus, et morientes ſicut Angeli, Deum in cæliſ ſocietate Angelorum gloriſicare poſſimus. Amen.*

Tho. de Truf. in vi 2a ejus fol. 675. n. 1.

Tho. ibid. & Petr. de Valderan. ſerm. de D. Tho. 352. fol. 2.

To. Pont. XXII.

SERMO SEXTUS.

IN FESTO S. JOSEPHI SPONSI B. MARIE VIRGINIS.

Cum eſſet deſponſata Mater Jeſu Maria Joſeph, antequam convenirent, &c. Mat. cap. 1.

2. **B**atus dici meretur, qui mare hujus mundi felicibus ventis pernavigat; hic enim omnem regionem ſibi patriam eſſe aſſumat, teſte Soerato, qui dicit: *Forumato quaris terra patria eſt.* Et quidem tametsi magnus ille Ecceſiæ Doctor Hiero- nymus dicat : *Quod omnis ſalutis cum reor- tur amittitur, certum eſt, quod qui vel ſemel ſe- licitate peritur, non ſemper laboraſſe ceſſatur.* Porro ſi Ariſtoreli credimus, certiffimum eſt, quod

Soerato.

quod felicitas adivitatis suae sphaeram non in uno loco determinato teneat, sed ad fortunandum amicos, & clientes suos varia saepe media adhibeat: *Felicitas est vel forma secunda cum virtute, vel per se sufficientia vita, vel vitaturba & incunctissima, vel possessionum facultas, & corporis vires conservativa, conservativa, amplifcativa horum virtute.* Anna nobilis & pariter formosissima mulier Romana, marito suo mortuo vitam caeli bene felicissimam esse censebat, unde ad secundas nuptias invitata respondit: *Nullo pacto hoc factura sum; si enim bono viro nupsero, nolo post hoc timere ne amittam: sin vero malo qua me caperet dementia, ut post optimum talem admittam.* Alii vero ipsam experientia persuasi omnino contrarium affirmabant. Unde tempore Damasi Papae Romae vir quidam erat, qui viginti uxores habuerat. Item mulier quaedam ibidem degebat, quae viginti duobus maritis successive nuptas: cum vero ambo a matrimonii jugo liberi essent, novo se conjugii foedere copulaverit: *Duo in se matrimonio junxerunt.* Hinc etiam septem illae mulieres, quorum istas meministi, quantum se ex eo, quod maritis orbate essent, infelices esse exultimaverant, tantum se judicabant esse felices, si vel una illarum marito cuidam nupisset: *Tantummodo in vocetur nomen tuum super nos, auferat opprobrium nostrum.* Denique si Rachel eo quod sterilis esset, mactata erat, & quasi desperata mortem, tanquam minus malum, sibi optabat dicentis: *Da mihi liberos, alioquin moriar,* justam utique Lia causam habuit, quod Zelpham famulam suam parientem videns praerupta exclamavit: *Felicitas;* Filioque ab ea genito Gad nomen, quod *Felix* interpretatur, imposuerit, per hoc simul iustitia quando unam e majoribus fortunis esse foecundam plurium liberorum matrem esse. Felices se a stimulant. Emilia Neapolitana conjux Antonii Spatae, & duae Ludovici Salernitanae filiae, quae cum in aetate quindecim annorum maritatae fuissent, tandem mares effecti sunt, & quibus unus Franciscus; alter vero Carolus appellatus fuit: *Et publice pro maribus habitant.* Damon, & Pithia prosperitatis suae florere in amicitia collocatum habebant, quam adeo strictam inter se devinierant, ut cum unus eorum a Dionysio Syracasorum Tyranno mortis condemnatus esset, alter pro eo se in carcerem ultro conjici permisit, donec amicus ejus priusquam moreretur, de rebus suis plene dispositurus in patriam suam fuisset profectus,

Quando Epimenes miles qui Macedonum monarchae mortem per insidias struxerat, rigidam sceleris sui praestolatus vindictam, vidit se loco supplicii iustissime promeriti ab eodem Monarcha regni muneribus honorari (*Epimenes quinque talentis protinus donat*) iustum fuisset, ut deinceps non Epimenes, sed Felix voceretur, ut hac ratione nomen suum eventui aptissime respondisset. Adhaec, quot sunt, qui se in veritate citatis throno confidere existimarent, si vitae suae annos, ad annos Adae, Seth, Enos, Malaleel, Enoch, & Mathusalem usque extendere possent: Utique Magnates hujus mundi auri & sanguinis pretio, & pondere compararent facultatem recentis annis vivendi, uti Severus vixit, & sicuti temporibus Lucii Papae II Anno 1146 in Francia quidam Joannes Caroli Magni armiger trecentis quoque annis vixisse dicitur. Q. Metellus ab ipso natiuitatis primordio ad mortem usque benignum semper habuit stellae felicitatis aspectum, adeo ut vulvris sui jucunditas nullis unquam fuerit maestitia umbris obfcurata. Incomparabilis quoque fuit Agrippinae felicitas, utpote quae Germanici filia, uxor Claudii Augusti, Caligulae soror, denique Neronis Imperatoris mater fuit, Augustus Caesar exultimatus suo tempore fuit maximus totius mundi Monarcha, gavifus est tranquillissima quadam pace, de nulla alia re, qua de vitae brevitate dolendi causam habuit, nam quid fortunae adversitas esset penitus ignoravit, ut proinde Eruditus quidam Author merito de eo scripserit: *Quis hunc felicissimum negavit: Constantinus Magnus ob raras virtutes suas, aliasque incomparabiles qualitates a gentilibus veluti Deus celebratus, & honoratus ab iisdem, in Deorum numerum relatus fuit, demum vero in Christianismo tanquam Sanctus Canonizationis honores accepit. Duarum inter se plurimum advenantium religionum populi, atque Ecclesia ipsum ad tantum, adeoque rarum honoris culmen ceperunt. Praeterea vix credo quod aliquis ad tantum felicitatis apicem maxime in tam brevi tempore evectus fuerit ac Thomas conditus Sarzanus, qui in uno eodemque anno factus est Episcopus, Cardinalis & Papa, nomen referens Nicolai V Eodem anno Episcopus Cardinalis, ac in vita Pontifex creatus fuit. Alii insuper terminum felicitatis, non plus ultra, in divitiarum abundantia statuerant, inter quos David, & Salomoni jure palma debetur. Hi enim tantam possederunt auri copiam, ut David Salomon;*

Curt.
fol. 130.

Gen. 6.
Post de
Natal.

lib. 24. c.
16 Valer.
Max. l. 7.
Baptif.
Fulg. l. 8.
c. 16.

Franc.
Petrar.
de felicitate.
dial. 108.

Fulg. l. 8.
& Ebor.
fol. 423.

Platin.
Nic. V.
Fulg. l. 8.

Hieron.
filio.

Drexel.
Aurifod.
 p. 3. 6. 1.
 fol. 77. 1.
Villalp.
 r. 2. in
Ezech.
 l. 3. diff. 3.
 fol. 504.
Pined. ds.
 reb. Salom.
 l. 4. c. 1. §. 9.
 10. fol. 160.
 col. 1.

filio suo pro templi ædificatione reliquisse dicatur bis mille quadringentos miliones & ut Moderus quidam Author ait : Fuit hæc aurifumma incredibilib; quæ vix tota Europa reperitur. Salomon quoque ad majorem funerialium patrimoniorum pompam , sepulturam Patris sui locupletari fecit mille millionibus quos in illam immisit; ex quibus Hircanus Pontifex quadraginta quatuor miliones , & quingenta quinquaginta milia Antiocho filio Demetrii obrulit , dummodo civitatem ab obfisione liberaret. Ac proinde hocse duos omnium, qui sub sole unquam hætenus vifi fuerunt feliciffimis fuisse cenferem, nifi certò mihi constaret, quod in quovis felicitatis genere S. Joseph omnibus, & singulis præriperet palmam. Qui proinde Joseph merito appellatur, quod nomen augmentum Latine significat: Nomen augmenti erat virginali sponfo, inquit B. Simon de Castia , ut per hoc innueretur quod Deus in ipfo super omnes Creaturas veluti in compendio quodam omnium felicitatum, & prosperitatum augmenta coadunaverit. Unde Archiepiscopus ille exclamavit : O te felicem B. Joseph, cui datum est, quod nulli unquam hominum aut Angelorum concessum est. Esse sponsum Mariæ: Esse Patrem Christi? Exquid amplius de illo dici, aut concipi potuit. Quenam uspiam in terra aut in cælo major felicitas inveniri potest? Cum esset desponsata Mater Iesu Maria Joseph.

B. Simon de Cass.
 lib. 2. de
 Virg. c. 1.

Christoph. Archiep.
 à capite
 fontium
 lib. de
 Virg. M.

Valer. Max. l. 6. c. 9.
 de fide publica apud
 Valder. in
 Con. 4.
Joseph p. 1.
 fol. 504.
 col. 1.

1. Ptolomæus Rex Ægypti, precatus est senatum Romanum, ut filii sui, qui ejus in Regno successori futurus erat, tutelam in le dignaretur suscipere. Senatus jam dictæ petitioni annuens, unum è præstantioribus viris totius Romæ, ammirum Marcum Lepidum Pontificem Maximum secundum Consulem Alexandriam Ægypti solitam Ptolomæi residentiam ablegavit: Ad pueri tutelam agenda Alexandriam misit Marcum Lepidum, ne fides civitatis frustra à petita existimaretur. Unde urbs Alexandrina ad honorem Lepidi, monetas cum hæc inscriptione cudi fecit: M. Lepidus P. M. Tutor Regis : ab altera verò parte mulierem quandam effigiarant dextera sua tutri innitentem, cum hæc Epigraphæ: Alexandria. Joseph Patriarcha hoster tutor est Filii Dei, ad hoc officium à cælo ea potissimum ratione electus, quia pimum vir erat omnium totius mundi sanctissimus pariter & dignissimus, ad suam sui; sponsaliti gloriã cuditur moneta, quæ hæc est: Cui esset desponsata Mater

Iesu Maria. In cujus una parte hæc ponitur scriptio: Joseph Pater putativus, & nutritivus Christi. Ab altero vero latere Virgo quædam effigiarat erat Turri Davidis innixa cum hæc subnata Epigraphæ: Sponsa Josephi. Ab his erant duobus præstantissimis encomiis fortunam, & gloriam Patriarchæ nostri maximæ felicitates, & excellentiæ dependent.

3. Verum dicat hic aliquis , cum Mariæ & Joseph vorum fecerint florem virginis sine intactum conservandi: Maria simul cum Joseph in quoniam igitur sine hoc inter illos contrahitur Matrimonium? variæ sunt ad id responfiones; S. Thomas dicit: Quia uterque consensu in corpore carnalem, nisi sub conditione, si Deo placuerit, S. Joseph natus dicit id factum esse ut Damon per hæc impediret: quò minus penetrare posset lucem virginis partum Deum pariter & hominem d. se, virtute Spiritus sancti conceptura : ut partum ejus celaretur Diabolo. S. Hieronymus duas rationes adfert: Prima est, Mariam desponsatam esse Joseph: ne Hebræi Mariam sine sponso perisse videntes, illam Molæcam transigentem fuisse legem suspicarentur, illam que lapidaretur. Ne lapidaretur à Iudeis. Secunda est, Ne in Ægypto Herodis persecutionem fugiens sola peregrinari cogeretur, ideo sanctus hic Patriarcha datus est in itineris locum, arque in omnibus adversis adiutorem , & sublevamen: ut in Ægyptum fugiens haberet solatium. Alio dicitur id factum esse ad hoc, ut virginitas Mariæ Josepho daretur in custodiam. Verum inquit: Non quid Mariæ pudicitia Angelis in custodia non poterat? Omnino equidem : verum longe melius Josephi, utpote dignis custodiæ, commendabatur. Angelus spiritu, non corpore virgo est, cum sit incorporeus , Joseph autem & corpore, & spiritu virgo erat: Angeli virginitas à Natura procedit, Joseph à gratis: Virginitas Angelorum est sine merito, quia naturalis est, Josephi autem virginitas voluntaria est, & consequenter meritoria. Unde sicut statua Cybeles Romæ inventa, Publio Scipioni in custodia consignata fuit , eò quod hic amoviam cenfebatur lapientissimus. Ita Mariæ Virginitas mediante Sponsaliti , Josephi custodia tradita fuit , non tantum quia Erat vir justus, Verum etiam quia Josephi virginitas præstantior erat præ omnibus aliis quæ sine in cælo, sive in terra inveniri possident : Conve. Tom. 6.

nimitum utique erat, ut cum virgo in ipso aetate flore constituta esset commendaretur virgini, quia fuit B. Ioseph. Unde eandem ob causam Ioseph mortuo, Beatam Virgineam Joanni recommendavit. Quia virgo erat, virgine virgini commendavit. Ac proinde S. Joannes Chryostomus id ideo factum esse dicit, ut Ioseph super omnes alias creaturas honoraretur fieretque felicior. Cui desponsata fuerit ostendit subdicens, Ioseph. Ideoque fabro lignario Maria desponsata erat quoniam Christus Ecclesia sponsus olim salutem hominum operatus erat per lignum Crucis. Ob eundem quoque respectum quia nimitum in sponsum Mariæ à cælo eligendus erat, opinaur Iohannes Gerson: Fuisse sanctificatum in matris utero, sicut Ieremiam, & Joannem Baptistam. Et quod per gratiam divinam ex mente S. P. Augustini ab omni mortalis peccati macula fuerit præservatus. Nunquam in mortale scelus lapsus est. O maxima Iosephi felicitas? O dignitas Patriarchæ nostri incomparabilis?

4. Causam penetrare nequeo, cur Evangelista Matthæus in huius hodierni Evangelii exordio, de hoc magno sancto loquens, eundem non aliquo illustri titulo ei bene convenienti honoraverit, prouti alias in scriptura sacra circa personas valde eminentes fieri consuevit. Observe præterea Virgini Mariæ titulum Matris Dei expressè attribuit. Cum esset desponsata Matri Iesu Maria, qui maximus & gloriosissimus titulus est: qui unquam alieni attribui possit. Ac proinde nunc quid simile quid Iosepho attribui potuisset? Nunquid dici potuisset quod ex progenie esset Abrahæ oriundus, quod ex stirpe regni descendere, quod omnibus illis dotibus præfulgeret, quæ in subiecto digno desiderari possent, id namque pariter in maiestem Mariæ gloriam utique redundasset audientis sponsum suum, virtutibus, honoribus, & meritis excellentissimè esse adornatum. Verum quidem est quod ipse nullos prorsus ambiverit titulos, uti alias Magnates & homines stolidi communiter mendicare solent. Sic enim de Solibiano legitur quod patrem, qui conditione sua servus erat, Domini titulo honoravit. Menecrater Medicus, ab his quos sanabat aliam adhibere industriæ mercedem non postulabat quam ut de ejus servos esse præstaretur. Domitianus voluit ut Senatus Romanus sibi tanquam Deo acclamaret, & applauderet. Cajus sibi statum quandam statuit aut erigi, in eaque tanquam Iupiter adorari, vo-

luit. Sapor Persarum Rex Constantino Imperatori scribens hos sibi titulos vindicare arroganter præsumpsit: Rex Regum, Stellarum socias, Frater solis & Lunæ, Bonæ fortunæ sponus, Maximarum Provinciarum Deus, Rex omnium Potentatum, Universi Equitatus Dominus, Trium Imperatorum Imperator, Omnium quæ videt acquiritor & vindex, victor universorum, Dominus Orientis, Austris, Septentrionis, Occidentis, ac totius maris. Salmandrus intulabatur Omnipotens Carthaginensis, Paradisi Dominus, inferni præfectus, Sicci ficeti moderator: id est, Christianorum, Turcarum, & Judæorum. Solimannus Carolo V. scribens, hunc sibi titulum arrogabat: Imperator Turcarum, Rex Regum, Dominus Dominorum, Imperator Tripartitæ, & Constantinopolis, ac Domitor mundi. Sanctus autem noster hinc titulis onerare se minime prætendit, quia humilis erat: Veruntamen Sanctus Matthæus saltem conformiter meritis suis illum honorifico aliquo nomine insignire debuisset videretur. Scio equidem quod tandem paulo inferius se nonnihil exteget, ipsumque hoc satis honorato titulo, Iustus, exornet, dicens: Ioseph cum esset iustus, hic tamen inter omnia ipsi convenientia Epitheta, minoris excellentiæ fuit. Nolite credere, Auditores, id ipsum per aliquam sive negligentiam, sive sacri scriptoris oblivionem, & incuriam accidisse, quin potius in hoc suum proderet voluit ingenium, atque prudentiam. Id quod vos ipsimet mecum pariter affirmabitis, ubi sequentem hinc orationem attenta aure excipere fueritis dignati. Celebrabatur olim in Græcia excellens quædam festivitas, ad quam omnes totius urbis nobiles femine comparebant, sed omni pretiosissimo mundo muliebri, & vestimentis ad ornatum, & elegantiam exquisitissime comptæ, & expolitæ, nihil poterat sive in annulis aureis, sive in gemmis, & lapidibus pretiosis, sive in monilibus ad stuporem reformatis excogitari, quo ipsorum corpora, & vestes exornatæ non essent: Ex toto autem gynæceo civitatis illius sola Philonis, sive Phocionis Coniux vulgariter, & simpliciter vestita, nec ullis ornamentis, à quibus mulieres superba suam emendicare pulchritudinem soleant, instructa. Quam proinde cunctæ aliæ summo opere admiratæ fuere, & quibus una majori curiositate

Ammian. Marcellin. hist. lib. 17.

Menocho. p. 106, 35. fol. 353.

Amor. Monach. serm. de fortitud. mulier. apud.

Laur. de Zamor. p. 7. lib. 1. conc. de S. Ioseph. 4. fol. 34. nota.

col. 1. & Pet. de vita in ser. i. de S. Barthol. fol. 387. col. 1.

motu; hujus sui corporis neglectus causam ab ea seiscitari nō dubitavit, cui ipsa prudentissime respondit. Ornamenta de quibus ego gloriatur sunt laudabiles, atque conspicuae matris mei qualitates, atque virtutes: *Satu uxori magnus ornatus viri sui virtus.* Profecto si hodie aliquis sanctus Josephum interrogaret causam, cur in praeclara sancti Evangelii hodierni aula, in qua ejus celebrantur sponsalia, imo in qua ipse tanquam sponsus in publicum procedit, adeo simplicitet absque ullo eximiorum titulorum, qui ejus, utpote regia stirpe, & nobilissimo sanguine oriundi meritis & nobilitati correspondeat, ornamento vestitus incedat, responderit utique, maxima sua ornamenta, & gloriam in eo praecipue consistere, quo Mariam sibi accepit in sponsam. Hae enim est quae nobilissimo capite ejus diademate exornata, ventus tantum esse videtur respectu hujus quavis alta gloriatio. Sponsum esse Mariam cumulum dicit omnium felicitatum, & titulorum, excellentiarum, quae a quovis possent ingenio excogitari. Sapientissime igitur Matthaeus a tum et titulum non attribuit, quam quod verus sit Mariae sponsus, Cui esset desponsata mater Jesu Maria Joseph: *satu Josepho sponso magnus ornatus sua sponse Mariae virtus.* Quis igitur se Patriarcha nostro fortunatorem aut feliciter gloriaripotere.

5. Beatum, & felicem appellandum esse matrum illum, cui de caelo bona, & sancta mulier in conjugio data fuit, perspicue affirmat Ecclesiasticus cum dicit: *Mulieris bona beatus vir.* Anno 1138. Conradus Imperator superata per obsequium civitate Weinsburgensi, itavit ut sola, quae in ea urbe essent, mulieres libertate donarentur, ita ut secum effere iis liceret, qui quid vellent, & possent, unde quaelibet mulier, caetera omnia quae domi habebat nihil faciens manuum suam in humeris suis a civitate portavit. Felices profecto sunt viri illi, qui adeo sibi per amorem deditas conjuges habent. Albutius felicem se esse censuit, quod cum Terentiana conjugis sua viginti quinque annis sine contraversa & sine ullo iurgia vixit. Publius Rubius quadraginta tribus annis cum Caja Ennia conthorale sua sine ulla querela, matrimonii jugum contrinnavit. Quae est haec matris alicujus felicitas? Alexander Basilij Persarum, ac Romanorum Imperatoris filius fortunatum se appellare consuevit quod Theophauiam sibi a Deo in uxorem datam accepisset, quae ob nominis sui reverentiam

ut illud immortale conservaretur, templum quoddam sumptuosissime aedificari fecit. Veruntamen nulli horum, nec quorumcumque maiorum majori cum jure felicitatis titulus debetur, quam Josepho felicissimo Mariae sponso. Vix beatum te dicere potes, o Joseph, qui felicissima sorte Maria de caelo accepisti tibi consortem. Nisi Conjugis bonitas mensura est felicitatis merito, ita ut quantum illa crescit, tantumdem haec quoque incrementum accipiat, sequitur manifeste, quod cum haec tuus in mundo, nulla fuit inventa mulier Maria, nullus quoque in ventus fuerit maritus se felicitior. *Mulieris bona, id est benigna, & casta, & modesta, beatus vir, id est felix, exponit Cardinalis Hugo.* Et modestum quidam: *Qui honestis moribus uxorem assequitur felix est.* Hic igitur fiat argumentum a minori ad majus, & a posteriori ad comparativum, & bene concludetur felicitatem, & beatitudinem sponsi Mariae, quamvis aliam longe excedat bonitatis Mariae nulla inquam reperiri poterit aequalis, ergo felicitatis Josephi nulla aequum inveniri poterit similis.

6. Variis a Sanctis Patribus ex positione exhibentur ad hunc sapientissimi Salomonis locum quod in suis Proverbis ita inquit: *Non est portus vir eius, quando sederit cum juvenibus in terra.* Hoc loco de nobilitate agitur, quae una est eorum sororum quae felicitatem maxime confederatam habeat. At vero quoniam est ille, qui ob felicitatem felix nominari poterit, qui que in Majestatis throno in matrum senatorum terra collegio consistit. *Vir eius.* Sed optarem scire ad quemnam referantur, *Ly vir, & Ly eius?* vel ut Syracae loquitur: *Marius ejus celebris, illustris, conspicuus.* Praeterea hoc loco omnem aliam declarationem, quae a sacris scriptoribus huic loco adhibetur, & ad illam S. Gregorii Magni Papae expositionem solummodo me refecto, qui per *Ly vir* S. Josephum Mariae Sponsum, & per *Ly eius*, Mariam Sponsam ejus intelligit conformiter ad illa Evangelii verba: *Joseph autem vir ejus?* quasi dicat, *vir ejus id est, Sponsus Mariae, nobilis est, conspicuus, illustris, & celebris, omnis autem ejus nobilitas, & felicitas ex hac unica ratione consistit, quia felix sponsus est Virginis, hinc quia vir ejus, id est, sponsus hujus Dominae sponsus.* Id quod ex presulis demonstratur per id quod in Hispaniarum Historiis scribitur. Philippus Iudae regum dignitatem per Isabelam Reginam conjugem

Eccle. 16. Nicol. Deglien. p. 3 fo. 325.

Theatr. vit. hum. l. 7. de amor. Marit. erga uxorem. fol. 117.

nam sublimatus fuit: Beneficio uxoris sua in apicem Regis Hispaniarum erectus est: Mortua autem Iabellâ Joannâ filia ejus hereditario jure in eodem Regno successit (cum lex Salica mulieres hereditate prohibens, huic nequaquam contrarietur) ideoque ipsa Regni possessionem aggressa est, maritus autem ejus Princeps Augustiacus in Regni coronam eo ipso est subingressus, ac proinde ejus Sponsus Philippus eodem regio titulo nuncupatus est. Unde facile conjicere possumus, quod cum inter Joseph & Mariam contractum fuerit felicissimum illud matrimonium, omnes pariter prerogativæ, dignitates & excellentiæ Virginis in honorem Josephi sponsi sui redundante, ac proinde regio diemate caput ejus redimiri mereatur. Ac proinde *sedebit cum Senatoribus terra*, id est, primum inter Senatores cælestes locum obtinebit, id est, inter Patriarchas, Prophetas, Apostolos, Angelos, &c. quos omnes, ut præ primatum illi cedentes, multis titulis longè præcedit: *Beata Virginis* namque sponsus, puta S. Joseph, erit in hoc confesso nobilis, quia post B. Virginem censetur inter primos sanctos. Quare inter Prophetas, & Apostolos considebit, imò inter primos Angelorum ordines illustris, & conspicuus apparebit.

7. Porro, cum jam de S. Joseph sub hoc nomine, *Vir*, loqui ceperimus, majori cum diligentia novam quandam ponderationem instituatam, idque tantò magis, quod S. Mathæus quoque ejus in hodierno Evangelio mentionem faciens, eundem quoque *vir* titulum ei tribuat, dicens: *Joseph autem vir ejus*. Ergone possibile est quod S. Mathæus adeo sit angustus, in suis cogitationibus & S. Joseph ita modicus, & pauper in prerogativis, ut ille ad hunc representandum, invenire non poterit aliud nomen, nec hic aliam in se contineat proprietatem, à qua in mundo celebrari possit, quam hoc nomen, *Vir*? Hæcque difficultas apud me tantò magis augebitur, dum audio S. Lucam quoque, dum Gabrielis Archangeli ad Mariam cælitus institutam legationem describit, hoc eodem nomine uti: *Missus est Angelus Gabriel ad virginem desponsatam viro*. Ac proinde pro hujusce difficultatis intelligentia observandus est ille loquendi modus, quo Spiritus S. de invicto patente Jobo loquens dicitur, dum ait: *Vir erat in terra Hur, nomine Job*. Ex quo enim Spiritus S. invictum hunc patientem proprio sui Job nomine appellat, quid opus erat insuper adjungere Ly. *Vir*? Certum enim de facto erat, neque aliis erat declarationibus

Etiams

opus, ut intelligeretur Jobum virum, non verò lapidem, aut lignum fuisse, ac proinde superfluum mihi additum videretur, quod *erat vir*. Chrysostomus respondet Jobum fuisse personam quandam tam eximiam prerogativis exornatam, ut ne homines simplices illum veluti Deum venerarentur, opus fuerit specificare, quod esset *vir*: *Vir erat in terra Hur, nomine Job*. En ipsamet verba Chrysostomi: *Ne quia agni sublimitatem respiciens non humanam, sed peregrinam esse naturam putaret*. Ad hæc alium quendam scripturæ locum huic per similem invenio. Deus namque cum Ezechiele Propheta loquens, hæc illum vocibus compellat. *Fili hominis sta super pedes tuos, & loquar tecum*. Cur illum non proprio nomine appellat, sed hominem vocat? Respondet Theodoretus: *Ne simplices illum Deo adeo gratum esse videntes, illum esse quoddam superhumanum, humanæque naturæ limites superexcedens habere crederent: Filium hominis appellat, ne natura obliviscaris ea contemplatione dignatus, quæ cum superat Naturam*. Porro ratio isthæc S. Josepho multo magis militat, quanto scilicet is præ Jobo & Ezechiele in quovis perfectionis, & sanctitatis genere excellentior erat. Quare dicendum quod Sanctus hic Patriarcha appellatus fuerit *vir*, eo quod *vir* denotet virtutem, simulque hoc tacite innuatur, magnum hunc Dei servum quandam fuisse omnium virtutum Epitomen, & quintam essentiam. Unde si verum est, quod conjugia inter pares, & æquales iniri debeant: *Nube pari*, cum ipse cuidam, ut ita dicam, Deæ desponsatus fuerit, nisi Evangelista Mathæus, & Lucas expresse ipsum hominem esse declarassent, homines simplices ipsum forsitan veluti Deum quandam venerati fuissent, & adorassent. *Virum nominat Evangelista Josephum, non quia maritus, inquit Bernardus: sed quod homo virtutis erat*. Et Albertus Magnus. *Quid hic adicitur vir, non fuit ad denotandam secus discretionem, sed ad tangendum sponsi Beatissimæ Virginis commendationem, & sponsæ etiam à Josepho honorificationem*. *Vir ergo non notat hic sexum, vel aetatem, sed virtutem*. Ergo fuit esse Joseph *vir* per constantiam fidelitatis, per virtutem castitatis.

8. Aliam quandam circumstantiam circa præsens Evangelium ad majorem magni nostri Patriarchæ gloriam, velim consideremus; *Joseph autem vir ejus cum esset justus*. Quin justus fuerit, nequaquam dubito, hæc enim prerogativa qualitatis suæ sphaeram minimè excedit.

D. Chryf.
1.1. de Pa.
lob homo
2. f. 137.
col. 1. E.

Ezechi.
c. 2. r.

Theod. in
c. 2. Exec.
fol. 249.
col. 2.

D. Bern.
hom. 2.
sup. mis.
sus est, &
3. fol. n.
col. 2.
Albert.
Mag. in
Mariali.

Matth. c. 1.

Gen. 38.
1. Reg. 24.
Iob. 34.
Sap. 3.
Ecl. 21.
Matth. 8.
Matth. 19.
S. August. contra.
Prisc. c. 10.
D. Greg. l. 8. in Iob.
Psal. 142.
Marc.
Mina
Felicis
Capella
Aphri.
Carthag.
de astron. l. 8. fo. 198.
col. 2.
n. 60.

Etiā Thamar à Juda Jacobi filio iusta appellata fuit *Iustior me est*. David etiā à Saule Rege iustus dictus fuit: *Iustior tu es quam ego*. Job quoque iustum se reputavit: *Iustus sum, & Deus subvertit iudicium meum* Insaper plures alii iusti vocati fuerunt, de quibus nimirum dictum fuit *Iustorum anima in manus Dei sunt*. Verum enimvero hi rigorosè non sunt dicendi iusti, sed lato vocabulo, dicitur enim in Scriptura: *Non est homo iustus in terra*. At vero quod Joseph rigorosè & per antonomasiam iustus esse dicatur, cum tamen Mariæ vicinus, & ejusdem cum illa domus inquilinus existeret: *Joseph autem vir ejus id est, Mariæ, cum esset iustus*, hoc est, quod obtulisset me facit. Imo capere non possum quare iustus dicatur, qui ipsimet Verbo incarnato, quod est ipsissima in abstracto Iustitia, vicinissime est proximus. Apparente sole omnes stellæ disparent, suumque splendorem amittunt. Porro Christo in domum Centurionis ingredi volenti hic respondit: *Non sum dignus ut intres sub tellum meum*. S. Petrus quoque ait: *Exi à me Domine, quia homo peccator sum*: Et S. P. Augustinus dicit: *Cujus participatione iusti sunt, ejus comparatione nec iusti sunt*. Quibus adjicit S. Gregorius, quod *humana iustitia divina comparata iniustitia est*. Equivocam idipsum Davide clarius dixit: *Non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens*. Qua igitur ratione in medio magnæ Dei Matris, & ipsiusmet Dei Incarnati constitutus appellari poterit iustus? *Cum esset iustus*. Etenim Marcianns refert solam Veneris stellam hac prærogativa gaudere, quod etiā in ipsiusmet solis præsentia constituta splendorem suum non amittat. *Stella Veneris sola fulgoris solis emergentia conspectui non cedit*. Stella nostra mystica in conspectu Mariæ & Jesu veri Dei, qui Sol est iustitiæ: *Sol iustitiæ Christus in iustitia fulget, & tanquam sponfus Beatissimæ Virginis, super omnes sanctos; & Dei servos hoc privilegio fruatur; ut coram ipsomet Deo nominetur iustus: Joseph autem vir ejus cum esset iustus*, quasi Evangelista dicere vellet: *Joseph quia vir ejus id est, Mariæ, ideo iustus*. O sponsæ felicissime, quantum sanctitatis tuæ radii, in conspectu duplîcis illius solis Mariæ scilicet matris, & filii ejus Jesu, eximie resurgunt!

9. Quamdiu Arca Dei in domo Obededom consistebat, gratiæ, & favores cælestes domum ejus mirum in modum inundabant, videbaturque Deus ob copiosas, quas toti domui communicabat, benedictiones rectum domus illius

vultu semper sereno respicere. Tribus mensibus Arca Dei in ea domo subsistit, eoque tempore nullus unquam benedictionum immittendarum fuit finis. *Et habuisti Arca Domini in domo Obededom Gebæi tribus mensibus, & benedixit Dominus Obededom, & omnem domum suam*. Es figuram; nunc figuram quoque referat. Ludolphus Cathulianus per Arcam MARIAM intelligendam esse existimat, Mariæ quæ per Arcam Testamenti præfigurata. Quinam tibi felicissimus ille Obededom, qui Arcam Domini domi suæ comitorem sustinet, præterquam Josephus? Quamnam, O auditores inter Arcam, & Mariam esse putatis differentiam? Illa lignum, hæc mater Dei erat. Quanto igitur majores & quoad qualitates, & quoad numerum, esse debebat eæ benedictiones, quibus Deus cumulabat & fortunabat Josephum? Si perpendamus quantam gratiam Domine rex David tulerit Obededom Gebæo, eo ipso quoad Arcam fuerit in domum suam congruo honore, & reverentia admisisset, quanto cum dignatus sit Deus in favore Scripturæ manifestat dicens: *Benedixit Dominus Obededom*. At verò dispiciamus quæ sit differentia inter Obededom, & Mariam, & benedictiones, quibus Deus non domum donat, sed personam Josephi ob domi suæ non tribus solum mensibus, sed annis, & annis Arcam mysticam Mariam Matrem suam custoditam cumnavit. Quo cum favore qua benedictione, qui per ipsam legitur compensavit, qui Arcam illam divitiarum thesaurorum custodivit, qua non legis tabula, sed ipso Legislator continebatur. Etenim argumentum istud per alia quæ in novo Testamento accidisse scimus, corroboremus.

9. Postquam Maria Elisabetham cognitam suam uterum gestare cognovit, relicta ad tempus domo sua unâ cum Josepho fidelis suo sodali, & sponso, Montana Judææ transcendens magna cum sollicitudine in Zachariæ domum se contulit, de cujus propinquo adventu Elisabeth certior facta præ lætitiæ gestiens, obviam ei processit, & in mutuos reuerens dulcissimos amplexus salutem sibi mutuam sunt impetitum. Exiit ergo Maria abiit in montana cum festinatione in domum Zachariæ, & salutavit Elisabeth. Quinam autem ex hac Mariæ visitatione & salutatione in Elisabetham redundarunt effectus? Ipsamet, O sancta mulier, quæ eosdem in te recepisti, illos hic nobis edicas. Numquid auditis; *Ex quo facta est vox salutationis tuæ in auribus meis*. Quid tum demum cogitavit

ultrauit infans in utero meo. Joannes infantulus in utero materno sanctificatus fuit, ac proinde a culpa originalis gravi pondere exoneratus, præ gaudio jubilans: *Exultavit in utero.* Et quid præterea? Mater repleta est gratis Spiritus sancti. *Et repleta est Spiritu sancto Elisabeth.* O te fortunata. O Elisabeth, quæ per unicum salutationem, & Visitationem à MARIA Virgine & Christo Filio ejus in utero Virginali eternum incluso gratis locupletata & repleta favoribus fuisti. Dicite lodes; Nunquid omnino certum esse existimatis incomparabiliter majores collatos esse Josepho præ Elisabetha favores, & gratias? Quis dubitat? In tot annis, quibus simul sub uno, eodemque tecto vixerunt quot milles millenis, millenisque vicibus MARIAM à Josepho, Josephum à MARIA visitatum & salutatum esse creditis? Atque in eo lingua me deficit, fateor, quo minus gratiarum, favorumque numerum repræsentare vobis possim, vestris illam cogitationibus dimentendum, & computandum proinde relinquo: *Elisabeth repleta est Spiritu sancto. Quod si ex unica Visitatione & Salutatione Maria tanta utilitas accrevit Elisabeth, quantam existimas accrevisse Joseph longam illam conversationem cum Maria & Christo Domino; & ex multis salutationibus, quas per totum illud tempus intercessisse non est dubium.*

Etenim si ex eo, quod Joseph Mariæ sponsum fuit, talis ac tanta ei excellentia, & felicitas accessit, quantæ postea prærogativæ ex eo in eundem redundare debuerunt, quod Jesu Christi Filii Dei Patet fuerit putativus? Ptolomæus Rex Corona & Regno cedere, utrumque vero filio renuntiare voluerat. Quod consilium cum multis non probaretur, eo quod vade indecens esse videretur, Patrem in senio suo tali se majestate exuere, suoque loco filium sibi superiorem facere, prudenter respondit: *Majori officiorum gaudio quod Regis Pater, quam quod ipse Rex sim.* Unde conjicere licet quanta fuerit Josephi felicitas, qui Patet fuit non Regis cujusdam terreni, sed Regis Regum & Domini Dominantium, imo Dei incarnati.

11. Sanctus Matthæus de laudabilibus Josephi ab Arimathea actionibus loquens, præcipue veto de amore quem Christo tempore Crucifixionis & Mortis suæ exhibuit, dicit, ipsum animo generoso accessisse Pilatum, ab eoque Christum e Cruce deponendi, & sepeliendi facultatem auctacter postulasse: *Cum autem sero*

factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathea nomine Joseph. &c. Qua in re particulariter noto, quod inter alias Josephi hujus qualitates sanctus Matthæus hanc quoque receperat quod dives fuerit. *Venit quidam homo dives.* Et tamen ex altera parte certum est, quod discipulus fuerit Christi, qui paupertatem tantopere amabat, & prædicabat: *Beati pauperes, &c.* suosque discipulos pauperes esse volebat, divitiarumque contemptores, quia divitem esse apud Deum in paupertate consistit. Aristides Atheniensis summa gloriæ loco habebat paupertatem, illiusque studiosum esse: *Multo justius se paupertate gloriari posse credit, quam Calliam Athenensium divitissimum.* Epaminondas Thebanus in fine vitæ suæ majus gaudium non habuit, quam dum se mendicium mori videbat: *Cum è suo nihil haberet unde funus duceretur, publica impensæ tumulatus est.* Socrates magnus ille Philosophus semper se divitiarum hostem, paupertatis vero summum amicum, & amatorem exhibuit: *Pauper semper fuit pedibus nudus incedens, sordido pallio contentus.* Anaxagoras Claiomenius iis, qui Philosophiæ studebant, persuadere paupertatem solitus erat, dicens: *Nemo simul & virtutes & divitias possidere potest.* Sancta Elisabetha Andreæ Pannoniæ Regis filia, conjux autem Ludovici Thuringiæ Landgravii, & Principis, divitiis dorsum semper obvertit, paupertatis autem sequacem, & amatricem se exhibuit: *Spretis omnibus quæ à Patre, aliisque propinquis ei offerebantur pauper facta est.* Quomodo igitur Joseph ab Arimathea simul dives & Christi Discipulus esse poterat; Camque apud Christum Dei Filium, divitem esse probrosum æstimatur, sicut & apud prænominatos Gentiles, cur Evangelista Josephum hunc à divitiis tantopere celebrat: *Venit homo quidam dives. Quænam, aut quales erant hæ divitiæ? aut in quibus illæ consistebant? num forte in auro, & argento, vel in bonis mobilibus, & stabilibus? Sanctus Epiphanius dicit, quod divitiæ ejus in eo consistebant, quod scilicet Corpus Jesu Christi haberet & possideret linteam in involutum thesaurum quandam portabat qui omnes totius mundi excedebat divitiis: Et accepto corpore Joseph involvit illud in syndone munda. Venissimæ & præstantissimæ hæ sunt divitiæ quas possidere poterat: Vere dives Joseph, si quidem margaritam illam, qua omnem pretii æstimationem excedit, secum habere, ac portare promeruerat. Vere dives, Sacculum enim plenum*

Ioan. c. 19.

Sabell. l. 8.

Quid. lib. Exempl.

Idem ib.

Andr. Ebor. de Paupere. fol. 375.

Mat. c. 27.

D. Epiph. Orat. de Domini Sepulchro.

plenum portabat, nempe ipsummet Divinitatis thesaurum. Sed eheu, quanto in prerogativis ac felicitate ditior, & locupletior censendus est Joseph Virginis sponsus? Ille Joseph Christum in sua potestate habebat, dum mortuus esset: hic autem eum dum vivus est, sub suo dominio possidet: Ille per breve temporis spatium Christum in sua proprietate possedit: hic plusquam viginti annis: Ille ad eum sepeliendum? hic vero ad sustentandum: Ille aliud in Jesum jus non habebat, quam quod à Pilato acceperat, hic tanquam Pater, patriam in eam jurisdictionem habebat: Quomodo Joseph vere dives non erat qui illum dono acceperat, qui omnes nutrit, omnium absoluto imperio dominatur? inquit S. Epiphanius.

12. Pulcherrima est illa sancti Patris Augustini ponderatio, quam quoad opus creationis mundi circa Deum nostrum instituit: Ingeniose namque observat Authorem totius universi semper appellatum fuisse simpliciter Deum: *Exiit Deus: Dixit Deus: creavit Deus: formavit Deus: produxit Deus: vidit Deus, &c.* Septimo autem die postquam universa opera creando absoluta fuissent, Nomini DEI adiunctum fuit nomen Dominus, & speciatim subito postquam creatus esset homo: *Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terra.* Cur Deus non vocatur Dominus in creatione cæli, Solis, Lunæ, Stellarum, Angelorum, terræ, florum, arborum maris, piscium, volatilium, quadrupedum, sed tantum in solius hominis formatione? Audite qualiter dubium istud à Magno Patre meo movetur: *Ab ipso divini Libri hujus exordio, in quo ita conceptus est. In principio fecit Deus calum & terram, usque ad hunc locum (id est, de formatione hominis) nunquam positum est Dominus Deus, sed tantummodo Deus: Nunc vero, ubi ad id ventum est, ut hominem in paradyso constitueret, eumque per præceptum operaretur, & custodiret, in Scriptura locuta est: Et sumpsit Dominus DEUS hominem, quem fecit. Quid est quod, cum tanquam Dominus absolutus, & supremus totius universi dominium obtineat, solius tamen hominis Dominus declaretur? Nunquid major excellentia est esse totius cujusdam civitatis Dominum, quam Dominum esse unius partis, vel potius civis talis civitatis? Num forte Deus solius hominis, non vero reliquorum Dominus erat; Non quod supradictarum Creaturarum Deus non esset Dominus, sed quia hoc nec propter Angelos, nec propter hæc, qua creati sunt, sed propter hominem*

scribatur. Propter solum itaque hominem Dominus titulus Dominus attribuitur. Et ecce in prompta causam, inquit S. Augustinus: *Ad eum amendum, quantum ei expectas habere Deum Deam. O quam pulchra est hæc copulatio obedientiæ humanæ, & domini divini. Quasi dicere voluisset magnus hic Doctor: Tunc se Deus magnum Dominum æstimat, quando hominem sibi obedientem esse conspicit. Ac proinde hic facile coniecit nobis licet, quanta sit Josephi excellentia & dignitas, qui ipsimet Deo præcipiebat, ab eoque promptam sibi præsertim videbat obedientiam. Unde Isidorus Deum laudat hunc in modum loquentem introducit: Ego conversatus cum Joseph in omnibus, sicut si essem filius ejus. & eram per omnia sicut ipse & sicut obediabam ei in omnibus, nec unquam transgressus sum verbum illius, & diligebam Joseph valde sicut ipse, ut in lam oculi mei. Deus itaque hominem habet sibi obedientem, Joseph autem habet Deum sibi tantum tantam paternam & obsequentem. E quo velut hinc a momento concludere possemus, plane dissimulandum quod quanto Deus hominem major est, tantumque major videatur excellentia, & felicitas Josephi eminet supra dominium, quod Deus in hominem obtinet. Idque Deo si ordinare complicitur, ad majorem Josephi Patris sui gloriam & felicitatis augmentum. Ac proinde cum antiqui et filiorum bonitate soliti fuerint Patrum excellentias, & felicitates arguere; quæ causa est cui Homerus affirmit Cretenses existimasse Callistem veram fuisse Deitatem assecutum, eo quod filios haberet ex morum qualitate valde laudabiles, eximiosque in virtutibus & vitæ integritate: Castor Aylacides, qui quondam à Cretensibus ut Deus colebatur in filius honoris. Subdit mox: *Admiranda singularisque præstantia filiorum ad augenda Parentum commendationem. Quales igitur & præcipua à divinis Jesu Christi filii sui putativi qualitatebus, & prompta ejus obedientia propostitæ fuisse debeat, si Themistocli gloriam licuit in hoc, quod filium haberet Diophanem, qui totæ Græciæ imperabat.**

13. Deus olim in antiqua lege Prophetis & Patriarchis voluntatis suæ beneplacitum revelare, aut aliquod illis præceptum ad exequendum dare volens, illos non in propria personâ conveniebat, sed ad illos cæli aulicos, Angelos transmittere solebat: *Angelus in Testamento veteri c. 4. Sæpe*

Gen. 14.

D. P. August. in Gen. ad lit. lib. 8. c. 11. fol. 31.

D. P. Aug. ib.

Handwritten text on the left margin, possibly a library stamp or reference.

49. *semper apparebat & non Deus*, inquit Abulensis hoc tamen illis libenter indulgebat ut Divinitatis suae titulum arrogare sibi possent, se veluti ipsissimum Deum coram illis, ad quos ablegati erant, representantio dicentes? *Ego sum Deus*; sicut & Moysi ad Pharaonem ex divina commissione dimisso commisit, ut se Deum esse coram Rege declararet: *Ecco constitui te Deum Pharaonis*; Et hujus equidem opinionis sancti Patres fuerunt Augustinus & Anselmus, Hieronymus, Gregorius, Dionysius Areopagita & Justinus Martyr: *Angeli omnes qui Dei locum obtinere iussi sunt, & hominibus locuti sunt, Dei, etiam appellati sunt nomine, ut is, qui cum Iacob & Moysi locutus est*, inquit Justinus Martyr. Et S. Thomas nos quoque docet, quod *Actives Angelorum ministeria vocantur, & propter hoc dicuntur in ministerium mitti*. In duobus tantummodo casibus Deus non mittit Angelos, sed in propria persona, quo eundem est; vadit sic enim primo Patet aeternus in flumine Jordania accessit, quando Chrilus a Praecursore suo Joanne Baptista se baptizari permisit, tunc enim vox facta est de caelis. Verum cujus obsecro ista vox est! S. P. Augustinus vocem Patris aeterni fuisse dicit: *Vox Patris insonuit*. Et S. Ambrosius: *Vidimus spiritum sed in specie corporali, & Patrem quem videre non possumus, audiamus*. Secunda autem vice idem Patet aeternus advenit quando in monte Thabor Dei Filius Chrilus Jesus praesentibus discipulis suis Petro, Jacobo, & Joanne transfiguratus fuit, tunc enim etiam vox quadam de coelo delapsa audita est: *Et ecce vox de nube dicens*; fuitque similiter vox Patris aeterni, inquit S. Hieronymus: *vox Patris de caelo loquentis auditur*. Verum enim vero scire hoc loco recuperem, cur Deus in hisce duobus locis scilicet in Jordano, & in monte Thabor usus non fuerit Angelis, tanquam diligentibus & fidelibus nuntiis? Forte nulli erant Angelorum, qui ab opere vacarent, sed omnes alii ab ipso quoque Deo impositis officiis dediti, & occupati erant? Nequaquam quia sunt plusquam milliones millionum Angelorum, qui prompti semper, & expediti ad exequendam Dei voluntatem ipsi Deo assistunt: *Millia millium ministrabant ei, & decies millia centena assistebant ei*. Ergo id non est factum ob defectum ministrantium Angelorum. Unde ergo? Etenim quod si mysterium hoc penetrare velimus, observanda sunt in utroque loco verba ab aeterno Patre pronuntiata: *Hic est filius meus dilectus*. Non dicit;

dilectus, sed filius dilectus: Filius autem dicit relationem ad Patrem. Certe si ad utrumque hunc locum Angelus fuisset missus, idemque haec verba pronuntiasset: *Hic est Filius meus dilectus*, haec per bonam consequentiam relationis aequipollentem sensum reddissent, & si Angelus dixisset: *Ego sum Pater hujus mei dilecti filii* Atque ideo nequaquam, inquit Deus, huic Paternitatis titulum Angelis indulgeri permittam: facile quidem illis indulgebo ut Divinitatis nomen sibi attribueri possint, Paternitatis vero titulum non item. *In divinis, mihi soli Primae Trinitatis Personae competit hujus Filii Patrem esse: In humanis autem sollicitas, & praerogativa ista soli Josepho debetur. Quo nomine, id est, Paternitatis (inquit Sanctus Basilius) neque Angelus, licet brevi temporis spatio, potuit nuncitari: hoc unus Josephus insignitur.*

D. Bassi. hom. de Bapt.

4. Quando Dei Filius turbis in templo praedicabat, auditorum nonnemo eidem vicinior factus dicebat: *Ecco Mater tua, & fratres tui foris stant, quarentes te*. Quibus ille se aliam Matrem, nec alios fratres aut sorores recognoscere respondit, quam illos, qui coram eo praesentes astabant, & qui Patris sui caelestis voluntatem per omnia adimplebant. *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est, ipse meus frater, soror, & mater est*. Verum dicit hic fortasse Logicus aliquis: Sermo tuus, O Domine, non videtur fuisse completus. *Non enim est in eo sufficiens divisio, cum desit ei aliquid, sed nescio quid, sequens tamen discursus facile elicitur*. Existimas igitur quod non tantum Matrem habeas, id est, MARIAM, & fratres & sorores, omnes filios unius, ejusdem Synagoga, verum etiam habeas Patrem, ut proinde dilectissima Mater tua, quando te per triduum amissum moesta querebat, bene dixerit: *Fili quid fecisti nobis sic? Pater tuus & ego dolentes quarebamus te*. Cum igitur non minus Patrem saltem putativum, quam Matrem habeas, cur non aequae Patris, quam Matris tuae mentionem facis, sed haud secus ac si Patrem non haberes eundem omnino subices? Dicere igitur hoc modo debebas: *Quicumque fecerit, &c. ipse meus Pater, Mater, Frater & Soror est*. Aut certe causa nobis investiganda erit, cur eum, qui Dei voluntatem facturus recognoscas Matrem, fratrem, & sororem, non vero Patrem? De Macedonum Monarcha Alexandro legitur, quod cum die quodam haud procul a Corintho abesset, omnes ei civis urbis illius obviam processerint, ei significarint, se illum in suum

Mat. 12.

Idem ib.

Seneca apud F. Labar. s. 3. Job. 13.

elegerit, & adoptasse concivem, & ut hunc honorem tanto majoris faceret, subdebant, honorem hunc duobus duotaxat delatum fuisse, Herculi nimirum, & ipsi, ac proinde rogabant ut hanc benevolentiam, & affectum ipsorum non spernere, sed gratum habere clementissime dignarentur. Idem, quoque Salvaror nollet inferte voluisse videtur: Nam Paternitas duobus tantummodo conceditur, nimirum Patri aeterno respectu generationis aeternae, & ratione natiuitatis temporalis Iosepho. Unde Sanctus Cyrillus ait: *Non est qui sibi hoc verbum (id est, Pater) audeat arrogare, soli Ioseph nomen Patris conceditur: Hac honorifica nomenclatura noster Sanctus Patriarcha tantum afficiendus est, & nemo alius, vnus Ioseph insignitur.*

¶ Patres Theologi duas quaestiones movere solent huic proposito non parum seruietes. Prima est, an Christus dici possit filius Spiritus sancti: nam videtur quod sic, siquidem scriptura dicat: *Quod in Maria natum est, de Spiritu sancto est.* Similiter Spiritus Sanctus Pater Christi appellari possit? Secunda est, an Mariae dari possit titulus sponsae Spiritus sancti? & de *converso*. Sanctus Thomas ad primam difficultatem *negative* respondet: *Nulla modo debet dici Christus filius Spiritus sancti.* Unde & pro altera correlativa quaestione per consequentiam deduco, quod *nullo modo debet dici Spiritus sanctus Pater Christi.* Cum sanctus Pater Augustinus dicat: *Natus est Christus de Spiritu sancto, non sicut filius.* Postea vero si quaeramus, an Spiritus sanctus sponsus Mariae vocari, & ipsa sponsa Spiritus sancti dici possit, concludunt *affirmative*, quod scilicet sine ulla erroris suspitione Spiritus sanctus *Potest dici sponsus Mariae, & Maria sponsa Spiritus sancti.* At vero circa haec doctrinas Theologicas profundius non nihil discutramus. Quod si Spiritus sanctus sponsus est Beatae Virginis, & per virtutem eiusdem Spiritus sancti conceptus est Christus, cur, obsecro, non similiter dici debebat Pater Christi? Deinde si Ioseph in generatione Christi partem nullam habeat, nec quicquam in eandem sese ingerat, quomodo dignissimo hoc titulo sibi poterit, ut sit Pater Christi, cum hic titulus potius Spiritui sancto convenire videatur? Existimo omnino quod tertia in Trinitate Persona Divinae hunc erga Iosephum benevolentiae, & civilitatis actum exercere voluerit, concedendo Iosepho, ut Pater Christi appellaretur: ipse vero contentus fuerit alio titulo, quod scilicet Mariae dicatur sponsus. Veruntamen nolo ut hic ulterius progrediamur, nisi prius hoc puncto per aliquos Scripturae eventus

corroboraverimus. Lex itaque Hebraeis erat, ut si quis uxorem habens sine liberis moreretur, haec ejus a ut propinquior cognatus relictam illam duam in sponsam ducere obligaretur, & primus, qui ex tali conjugio nasceretur filius, dici deberet filius mariti jam mortui. Erat autem ordo, quod mortuo aliquo sine liberis frater eius, qui erat sequens in ordine natiuitatis, acciperet uxorem ejus ad suscitandum semen fratris sui. Eceitidicatum istum in Genesi realiter subsecutum. Nam Her primogenitus Juda mortuus sine liberis: mandatum igitur fuit Onan fratri suo ut Thamar relicta fratris viduam sibi duceret uxorem. Filius autem ex Onan natus, filius dicebatur Her mortui, non vero Onan, idque fiebat ad suscitandum semen fratris mortui. Id quod Scriptura satis clare expressit dicens: *Dixit iudas ad Onan fratrem suum, ingredere ad uxorem fratris tui & faciere illi ut suscitet semen fratri tuo.* Similem potius casum videre licet in persona sanctissimi Patriarchae nostri Ioseph quem S. Mattheus scribit fuisse filium Jacob: *Jacob autem genuit Ioseph virum Mariae: cum tamen Lucas eum filium Heli fuisse dicat: Ioseph natus est filius Ioseph, qui fuit Heli ad est, Ioseph filius Heli.* Etenim si Ioseph unus horum filius fuit, quomodo esse potuit filius alterius? utique unum tantum habere Patrem debuit: Responderet S. Hieron. Jacob & Heli uterque fuisse fratres, Heli autem sine liberis mortuo Jacob relictam viduam conjugem accepisse, haec quaeritatio Iosephi viduatum appellatum fuisse filium legitimum Heli, & naturalem Jacobi: *Ex diversis Patrum generis efficiuntur Jacob & Heli uterque fratres quorum alter id est, Iacob fratris Heli sine liberis defuncti uxore ex mandato legis accipiens, genuit Ioseph, natura quidem generis suum filium propter quod scribitur: Iacob genuit Ioseph, secundum legis vero praecipium Heli efficitur filius Iacob: ac proinde S. Luc. dicit: Ioseph filius Heli.* Per haec igitur adducta scripturae loca, ante memoratas difficultates facile intelligemus. Ioseph enim maritus erat Mariae, verum, quia ipse quoad matrimonium propter amissam perpetuam virginis vitam civiliter mortuus erat sine liberis (merito enim mortuus hoc seculo dici potest, quia quis perpetuam virginitatem ex toto observat. Unde Lyra, de filia Jephthae dicit: *Non fuit sacrificium Domino per mortem corporalem, sed potius per eversionem spirituales per observantiam perpetuae virginitatis.* Ideo Spiritus subingreditur in ejus locum, sicut virginis sponsus, cujus opera conceptus est Christus. Quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto. Non tamen ideo dici debet filius Spiritus sancti quia juxta lo-

D. Cypr. l. de Bap.

Mast. c. 1.

S. Tho. q. 32. a. 3. fo. 345. col. 2. in fine.

D. Aug. in Ench. c. 28.

Handwritten notes in the left margin, including a large 'X' and some illegible text.

Vertical marginal notes on the right edge of the page, including 'Cyprius', 'Hieronymus', and 'Lucas'.

gem vocabitur filius mortui, nec Spiritus S. appellandus est Pater. Christi, sed hanc Patris dignitatem Josepho cedit, ipse autem nec contentus est si una cum Josepho ea prerogativa perfruatur, ut sic Maria V. sponsus: Hoc igitur pacto factus est Iesus à lege filius Ioseph, defunctus erat illo carne, qui voto virginis se astrinxerat. Et sic sine filio decedebat, sed non ei semel. Et nomē deservit in Israel. Etenim Spiritus S. quasi frater eius sponsam illius sibi desponsavit, cuius opera Christus conceptus est, qui Spiritus S. Filius non dicitur, sed Ioseph, licet illi non genuerit. Ecce tibi Sanctum Patriarcham nostrum a tribus sanctissimæ Trinitatis Divinis Personis, Patre, Filio, & Spiritu S. Patris dignitate mirè erectum.

16. Dicite sodes, ò Auditores, quod si pictoraliquis in pariete domus vestræ pulchra aliquā depingeret imaginem, cuiusmodi pictura illa propria dicenda esset? Lex illā vestram esse determinat, eo quod domus domitorū & proprietariæ possideatis. Videtur picturā cedere tabulæ. In domo Mariæ, id est, in ejus castissimo utero, Spiritus S. veluti pictor ea lectis & divinis rubicundis sanguinis Mariani coloribus, imaginē quandā depinxit, id est, verbū æterni Patris incarnatum. At vero hæc domus, id est, Maria, cuius erat: utique Iosephi, quia conjux pertinet ad maritum: Igitur Spiritus S. pictura ad Iosephū quoq; proprietariæ spectabit. Addūt Legistæ, quod si quis alienā plantā in solo suo posuerit, ipse erit: Et ex diverso, si quis suā plantā in alieno solo posuerit, plantā erit illius cuius est solū. In deuotissimo Maria pomario, quod ad Iosephi jurisdictionē spectabat, Spiritus sanctus virtute, & opera sua pulcherrimū Salvatoris nostri virgultū, ut ita dicā, inseruit: Conceptus est de Spiritu Sancto. Ergo virgultum illud, id est, Dei filium non ad Spiritum Sanctum, sed ad Iosephum veluti Mariæ Sponsum pertinere jure dignoscitur.

17. Tres illi discipuli supra modū censebantur fortunati esse atque felices, eo quod faciem filii Dei in monte Thabor unice tantum viderent, idque brevi temporis in gloria transfigurata viderent. Quid igitur de Iosepho dicemus, qui non semel tantū, sed milleies millies eum contemplantus est, blanditiis eum dilinivit, millena & millena oscula ei suavissime infudit, brachiis suis illum tenetrimē strinxit: Utique majori jure quam Petrus dicere poterat: Bonum est, quia videndo hunc vultū cælestem, imo animatū paradysum, vere beatus erat: O sanctissime Ioseph, si Petrus semel tantum videns gloriam, & pulchritudinem Iesu transfigurati, dixit: Domine bonū est nos hic esse: quid tu dicere debebas, cui non semel, sed sæpius ut pater creditur, se benedictus Iesu transfiguratus in corpore glorioso ostendit.

18. Pro terrestri Paradysi custodia Deus Cherubinum quendam determinavit: Collocavit ante Paradysum Cherubim ad custodiendam viam ligni vitæ. Pro custodia Mariæ Deus Iosephum deputavit, forte ad demonstrandū, quod, quanto Mariā dignior est terrestri Paradiso, tanto Ioseph præstantior, & excellentior sit quovis Cherubino: Reminiscere quoque virginem matrem Paradysi typologiam, & Christum lignum esse vitæ? Perro si istæ hæc explorata creduntur veritatis, cur non Ioseph Cherubini asserendus est, qui & Virginis sanctissimæ, & Christi custos à Deo immortalis postus sunt inquit Isidorus Insulanus.

19. Pharaon Iosephum viceregem suum lingua Ægyptiaca appellavit Salvatorē mundi, eo quod sua prudentia eum à fame liberaverit, dū pro maxima annona charitate, oportuno facis tempore magnā frugum copiam congregavit: Vocavit eum lingua Ægyptiaca Salvatorem mundi. Titulus iste haud dubie potiori jure Iosepho beatissima Virginis sponso debetur, cū hic totius mundi Salvatorē à tyrannicis impij Herodis manibus salvavit, Mundi Salvator dicitur primus ille Ioseph, eo quod orbē terræ à famis excidio liberasset: sed in istius hunc titulum meretur Ioseph, qui hujus mundi Salvatorē salvavit ab Herodis manibus. Ioseph Vice-Rex à Pharaone totius Regni constitutus est Dominus, voluitque ut ei subditi omnes promptissimā redderent obedientiam: Ad cuius imperium cunctus populus obediret: At vero semetipsum ab hac obedientia voluit esse exemptum: simili quoq; ratione Deus non solū voluit ut omnes creaturæ debitū præstarent obedientiæ homagium, sed & semetipsum ab eodem nullatenus voluit esse exemptū, imo in præstanda ei obedientia omnium primus & promptissimus exiit: Et erat subditus illis, id est, Matri Mariæ, & Iosepho Patri: Nō est mirū si Christus voluit, quod omnes Creaturæ obediret Iosepho, cū & ipse ipse si obediret exiit, & subditus, inquit Gerson. Unde aliter merito suaviter hæc dere cecinit:

Cuncta Deo parent; Ioseph tua gloria crescit, Crescit honor, parat enim Deus ipse tibi.

20. Pro excellentiarum, & prerogativarum Iosephinarum compendio, dicere sufficit, quod Gregorius Nazianzenus de Gorgonia sponso quondam dixit: Vir illius est? Nec enim scio quid amplius dicere necesse sit. O quam egregiè quondam Orator ille Philippi Macedonum Regis laudes hisce verbis celebravit, dum inquit Hoc unum dixisse sufficit, te filium habuisse Alexandrum. Dicendo enim quod Ioseph verum Dei vivi Filium, in suum quoq; filium, in sponsam vero Mariam

Gen. 3.

Isid. Isid. l. 3. c. 22.

Aloys. Nov. in. umb. virg. §. 1108.

Genes.

Gerson. serm. de Nativ.

1771
1026

Mariam acceperit, nihil restat, quod ulterius ad majus laudum suarum incrementum dici possit.

P A R S S E C U N D A.

21. Spiritus Sanctus in Cantibus verba quaedam valde mystica, praesenti discursui non admodum incongrua enuntiavit, dicens: *Dilectus meus mihi & ego illi qui pascitur inter lilia.* Ubi quaerendum imprimis est: Quisnam, aut quanam est, quae hoc in loco loquitur? sponsa caelestis Maria. Cum quo loquitur? cum sponso suo Josepho. De quo loquitur? Testimonium quoddam editum reciproci amoris, tum uniformis voluntatis inter ipsos vigentis, ac si dixisset: *Quod ipse vult hoc & ego volo; ipsius enim velle & nolle, meum velle, & nolle est.* Vel juxta expositionem Corneliae Lapide: *Ego tota sum sponsa, sicut sponsus totus est meus, adeoque ipse est id, quod ego sum, ut non tam duo, quam unus idemque esse videamur.* Verum ad quemnam referuntur verba sequentia: *Qui pascitur inter lilia?* Ad sponsum Josephum, qui inter virginitatis lilia sponsa MARIÆ, & Filii Jesu dulciter commo-

Cant. 2.

Corn. à Lap. in c. 2. Cant.

Ægid. co. ibi lect. s. fol. 7. col. 3. B. D. Hier. l. 1. contra Iovin. D. Greg. Iustus Orgelii. Cassiod. Aponius Anselm. Rupert. Abb.

tatur: *Inter mundas mentes tibi famulantes, exponit Ægidius Columba. Quid autem intendit inferre, dicendo: Qui pascitur? Sanctus Hieronymus intelligit adriæ, & sanctus Gregorius, Justus Orgelitanus, Cassiodorus, Aponius, & Anselmus passive, sed quomodo uni eodemque verbo adaptari possunt duo sensus contrarii, pascit, & pascitur? optime plane, nam dum suis laboribus nutrit, sustentat, & pascit sponsam, & filium Jesum: Hi vicissim felicitatibus, consolationibus, & gaudis sustentant, nutriunt & pascunt eundem quoque sponsem, & Patrem. Et pascit, & pascitur inter lilia. Id quod Rupertus Abbas Turicensis bene notavit, dum inquit: *Qui pascitur inter lilia. Quanam sunt Lilia, nisi amicus dilecti Joseph, & Maria dulcis mater, cui dicitur sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias? Vere ambo lilia pro virginalibus nuptiis & cohabitatione charissimæ, inter hujusmodi lilia pascitur dilectus.**

22. Inter hæc Lilia candidissima felicitate pascitur & excellentiis. Nescio etenim num aliquando ad stylium illum, & loquendi modum vos reflexeritis, quem Evangelista Matth. genealogiam describens Salvatoris observat. In principio Genealogiæ illius, dum primam Davidis mentionem facit, non nominat illum Regem, sed dicit: *Liber generationis Jesu Christi filii David.* Econtra vero paulò infra duabus aliis vicibus ipsum glorioso Regis titulo honorat, &

Maer. 1.

veluti diadema regum capiti ejus immittit: *Id est, se autem genuit David Regem.* Et paulò post inquit: *David autem Rex genuit Solomon.* Etenim videtur mihi hoc loco, quod, quantum Evangelista ista hæc duobus ultimis locis honorat, & extollit, tanundem illi in principio genealogiæ præjudicet, illumque deiciat. Si duabus ultimis vicibus ipsum minime Regem appellasset, nihil esset quod in contrarium dici possit. S. Joann. in sua Apocal. ante Thronum cui Deus sedebat, viginti quatuor seniores se vidisse referunt, qui veluti Reges a trinus in capite suo diadematibus redimiri erant. Et in capitibus eorum coronas aureas. Qui tamen idem postea coram illo in genibus prolapsi, depositas & capitibus coronas demittentibus in terram. *Mittebant coronas suas ante Thronum: Corona soli Regi convenit, & ab eo in capite portari debet: unde coronam in terram demittere est, quam repræsentat, regiam dignitatem spernere vel contemnere.* Devotissimo Regi Carolo Provinciae Principi minime suffraganeis quod factissimo corpori S. Mariæ Magdalene Throno dignum in pretiosissima Hecotheca fabricata in ecclesia habitaculum in Capellæ altari majori, in quoque eminenti collocatum sua duntaxat claveretur, sed in super ad ejus majorem honorem, majoremque reverentiæ evidentius signum super factum illum caput regium diademam suam exaratum, sed in super ad ejus majorem honorem, gemmisque preciosis contextum immittit, ut vel hac ratione contelleretur, quod totum illi cederet Dominium, & regnum, seque reputaret indignum, qui in ejus præsentia compareret regis coronam redimitus. Quæ història nobis luminis loco servire poterit ad facilius intelligendum quam de viginti quatuor senioribus & Rege Davide movimus difficultatem. Demittent coronam & capitibus ante thronum Dei, ut per hoc innuatur quod coronas suas Regi omnium Regum ultro, libenterque cedant, cum non conveniat diademate in alterius majoris Regis præsentia conspiciendum esse: *Hinc est, ut quibus conspectu agni sunt, interdum sibi imponant coronas, & sedent: interdum deponant & prociidunt: ut illi ex hoc servare se Deo, ex illo vero nihil sibi verberatiis regia nobilitatis immittit, vel offerri significant, si Dei servus sit, inquit Procop. Ita David, quando in societate Jesse Patris sui, ut Salomonis filii sui constitutus erat, urpsit: nis omnibus potior & major, coronam in vertice gestat, & Regis instar comperet: esse autem genuit David Regem, David autem Rex genuit Salomonem: at quando simul est cum filio Dei glo-*

tia ejus nequiquam respendere videtur, sed co-
 rona & omnis splendor ejus, velut sub terra se-
 pulchrum, ab oculis evanescit: *Liber generationis Ie-
 su Christi filii David?* Unde Rabanus Maurus:
In hoc quod dicit Iesu Christi regalem, & sacerdo-
talens in eo exprimit dignitatem, nam Iesus qui no-
minis hujus presagium praeiulit, primus post Moysen
in populo Israel ducatum tenuit. Huic conforme
 est, quod de Octaviano Imperatore legitur,
 nimirum populum Romanum, eo die, quo na-
 tus est Christus in mundum, Octaviano titu-
 lum Domini totius mundi voluisse imponere,
 quem tamen omni conatu adhibito reatu ac-
 ceptare. Res isthaec vere summè est admiranda,
 quod nimirum vir aliquis honorum & titulorù
 studiosissimus tantam postea sibi ultro oblatam
 regulari excellentiam. Id singulari Dei provi-
 dentia celsitus factum esse existimo, qua nimi-
 rum haec dicto Monarchae suggestiones fuere
 suggesta, nimirum minimè convenire talem si-
 bico die atrogare dignitatem, quo totius uni-
 versi, imo caeli terraeque Imperator hunc in
 mundum natus erat? quasi dixisset: Huic, qui
 hodie natus est, hanc dignitatem cedo. O glo-
 riosi Patriarchae nostri Josephi excellentia prae-
 eminencia, & felicitas incomparabilis! Quando
 de caelesti praegnantis sponse suae mylletio cae-
 litus nondum edoctus, quod hoc num deseren-
 da, & relinquenda esset, vel non, perplexus ha-
 rebat, ei dormienti apparuit Angelus, qui illum
 ab omni, quae ei in mentem cadere posset formi-
 dinis umbra securum reddens, ei dixit: *Ioseph fili*
David noli timere. Verum dicite mihi si nollis,
 qua de causa Evangelista non dedit Davidi justè
 ei debitum regiae dignitatis titulum? videtur
 enim Angelum convenientius hoc loco locutu-
 rum fuisse: *Ioseph fili David Regis.* Amo verò ne-
 quaquam ita Evangelistam loqui conveniebat,
 quia regiae dignitas in conspectu dupli-
 catae Josephinae dignitatis, qua & sponsus Ma-
 riae, & Pater Jesu Christi esse cognoscitur, di-
 sperere, & evanescere debuit. Ac proinde O Da-
 vid, quando de Excellentis Josephi sermo est,
 coronam tuam regiam in angulum protinus ab-
 jice: *Absolute dicendo Ioseph fili David, ab quo*
titulo ostendit ante pedes Ioseph Reges diademata
deponere ut non jam Reges sed subditi ipsius.

23. Vir quidam praecelsa nobilitate insignis,
 & Joviali ingenio praeditus excellentem quen-
 dam pictorem requirens, ab eodem invento pi-
 cturam quandam sibi fieri postulavit, promit-
 tens, quod si juxta animi sententiam eandem

Paoletti Sanzernale.

omnibus numeris absolvetet, non fore difficul-
 tatem quin eum pro ratione praestantis picturae
 debito auri pretio remuneraret. Pictor operam
 suam promptissimè obtulit, & quid pingi sibi
 desideraret, rogavit. Mox Nobilis ille valde
 exiguum Lamellam aeneam protulit, in magni-
 tudine unguis pollicis alicujus, gratum sibi fore
 significans, si in modico hoc spatio Sanctam Ur-
 sulam cum undecies mille virginibus distinctè
 depingeret. Quod tamen pictor initio quidem
 velut rem impossibilem ratus facere abnuisset,
 mox tamen resumpto animo, si temporis mor-
 ram operi faciendo sufficientem indulgeret, ad
 votum se completurum promisit prouti & fecit.
 Post multum verò temporis Pictor factus no-
 bili obviis, eidem chartulam quandam cui la-
 mella praedicta inserta erat in manus porrexit,
 dicens, ut fidem tibi datam non fallerem artis
 meae extremum adhibui? En igitur datam mihi
 à te Lamellam aeneam, & in ea effigiatam, quam
 petieras picturam, scilicet S. Ursulam cum un-
 decies suis virginum sodalium millibus? experire
 si desiderio tuo satisfecerim. Nobilis ille picturam
 haec in omnem partem cum exacta reflectione
 consideratà subjunxit: Quantum video, pen-
 nicillum non rotum expressit, quod tua mihi
 lingua promisit, nisi enim me oculi fallant, nil
 hic praeter unam urbem, & duas virgines con-
 spicio, magnum autem inter duas Virgines,
 & undena virginum millia discrimen est. Mox
 pictor respondit: Rem explicatam distinctius,
 ut video, melius intelliges: Prima igitur virgo
 quae ad supremam urbis portam cum explicato
 in manibus vexillo videtur, S. Ursula est: alia
 autem, quam in inferiori parte urbis intueris,
 inter undecim mille virgines est omnium po-
 strema: Denique aliae primam sequuntur pro-
 cessionaliter per urbis plateas ambulantes, ut si
 caute omnia videris, neminem ex tota Societate
 deficere experieris, ne unam quidem. Ad cuius
 rei faciendam periculum civitatem ut ingredia-
 ris liceo, ingredi igitur & numerata singulas si
 placet coram te transeunt. In modico horae
 unius spatio, & in minuta adeo discurfus mei
 Lamella excellentiam, & felicitatem Gloriosi
 Patriarchae nostri vivis verborum coloribus, &
 rudi linguae meae penicillo delineare rem cen-
 sebam ab initio impossibilem, Pictorem itaque
 praedictum sum imitatus, duas duntaxat prae-
 rogativas, veluti duas virgines juvenculas, ob ocu-
 los vobis representando, quarum prima est,
 quod sponsus fuerit Mariae Virginis, secunda est,

M

quod

quod Jesu Christi pater fieri putativus. Mihi itaque sufficit me duas hasce singularissimas excellentias, in quibus omnes alia prerogativa continentur, non jam delineasse, sed adumbrasse tantum. *Vir Maria est, & filium habet Dominum Jesum Christum.*

Thom.
de Truf.
in vita
ejus fol.
732. n. 10.

24. Porro cum Redemptor noster jam 29. annorum ætate attigerat, sanctus autem Senectio noster ad Annos usque sexaginta novem pervenisset, grave decrepita senectutis pondus humeris suis sustinere diutius non poterat, adeo ut cadentibus & lassis membris ligneum fulcrum oculisque suis à Chrystallo amicum lumen procurare opus ei fuerit. Venerabilis erat in argentea capillorum suorum canitie, candidæque, quæ mentum ejus vestiebant pilorum plumæ, cor abscondebant simplicissimæ columbæ. Sub senectutis nive tremulum quidem erat ejus corpusculum, veruntamen generosus, & intrepidus præparabatur ad mortis conflictum. Quando insolito quodam languore correptus, corpusculum suum super mendico atque pauperulo lectulo extendebat, qui asperæ cujusdam penitentia rigoribus potius proportionatus erat, quam ad languentium membrorum requiem. Sic igitur inter pauperulos pannos ab amica sibi paupertate, seu mendicitate potius, in qua vivebat, restitutus, & obvolutus, advocatis summa cum reverentia & pietate ad unum quidem latus benedicta sua consorti, ad alterum verò obedientissimo filio suo, hisce languidis vocibus utrumque est allocutus. En, ô mihi dilectissimum pignus, ego deficio. Ego morior, ô Veneranda sponsa mea. In extremitate labiorum meorum moribundus vitæ meæ reliquias persentisco, quæ licentiam sollicitant ab hujus mundi fragilitate abeundi ad æternitatem gloriæ. Ah, ponite nunc frænum lachrymis, dum anima mea vincula rumpit quibus necessebat hisce mortalibus exuviis. Transitus ille, quem ex hoc mundo nunc ordior, minimè coronari meretur pretiosis lachrymarum vestrarum margaritis. Recipite interea ultimam dispositionem meam in vos pronæ voluntatis, nam calamo linguæ meæ, harumque vocum caracteribus, lachrymarum istarum à moribundis genis meis dimanantium encausto sive attamento, modicum, & pauperulum testamentum meum in virginea cordium vestrorum charta coram descendentibus de cælo Angelis tanquam veracissimis testibus registrare, aut condere statui. Non alias vobis relinquo divitias, præterquam voluntariam paupertatem.

Thesaurus, quem tibi ô Maria, configno, custodia dilecti tui erit. Divitiæ quas in tuas, ô dilectissime filii, manus depono, sit observantia matris tuæ. Supellex cujus te, ô amantissime Jesu, hæredem constituo, sunt signa, clavi, marcelli, arundines, spongia, & chordæ, quæ rubecombutæ colore rectissimam in tabulis sive alienibus regulam sive lineam designant. Hæc fuerunt exercitii mei domestici quotidiana instrumenta, quæ attenti, & inclinationem meam me docuerunt. At verò oculo prophetico præ video, tibi que vaticinor hanc suppellectilem ad instrumenta passionis tuæ adhibendam esse, inter quæ amarissimum mortis tuæ calicem gustaturus eris. Ligna Crucem tibi formabunt. Ex ferro reliquo aliud mihi clavos, aliud martellos & malleos, aliud lanceam præfigurat. Arundines, quæ justam lignorum mensuram ministrant, illam mihi præsentant iniquissimam mensuram, quæ sapientia tua velut stultitia, stoliditas, & vanitas expulsetur. Spongia, quam tibi relinquo illam mihi repræsentat, quæ amaritudinæ sillis, & acerrimæ tincta labia tua dire amaricabit. Hæ parvæ chordæ, & vestes quid mihi aliud demoustrant, quam funes, & catenas, quibus stricissimè ligaberis, & crudelissimæ vapulabis. Color rubecombus, quæ chordæ imbuuntur ad imprimendas aletibus, sive tabulis rectas linearam regulas, languentem tuam mihi indicat, quem pro humana redemptione effundes in Cruce. Et hæc ratio ultimum suam voluntatem expressit, moxque subiunxit? En hoc totum id est, quod pollicetur, quantum dare potui tantum dedi. Dumque anima ejus extremis labiis mox abitura insulset. Ego hinc abeo, dicebat, Ex hoc mundo ad aliud sæculum me recipio, hoc solo contentus, quod hisce oculis te filium meum delitium cordis mei viderim, hisque brachiis meis universi Redemptorem sustentarim. Oculi mei, quid nunc amplius videre supererit? Ah, in placidissimo fumo claudimini, videbanturque in hisce verbis suavissime abire in pace. Abi, abi, igitur, ô anima benedicta, ut æterna fons tranquillitatis, & velut candidissima columba innocentie tuæ alas quatens pacis olivam sanctis illis Patribus, qui in arca lymbi suspitant, atque ad cælestem serenitatem aspirant, velociter deferret. Post totos, tantosque labores tantisper requiesce, tandemque post tot superata certamina gloriola triumphata. Fructe, & perfructe superpetræ gloriæ amplissimis mercibus, quas hic in terris per voluntariam paupertatis divitiis abunde tibi comparabo.

Certatim stellæ sese innectere sagunt, ut ad coronandum verticem, & frontem tuam gloriosum tibi diadema efformet. Currunt Angelorum integri, copiosique exercitus, ut laudes tuas

concelebrent. Ego interea cum vocem meam ex continuata dictione vacillare experiar, gloriam tuam, tuosque triumphos cum silentio, omnique possibili devotione venetabor.

SERMO SEPTIMUS
IN FESTO
S. BENEDECTI.

Et erit tanquam Lignum, quod plantatum est secus decursus Aquarum.
Psalm. 1.

Propheta regius Dei servos Arbori comparat juxta fluminis decursum plantata: Et erit tanquam Lignum? More Hebræo Lignum pro arbore posuit, ut scriptores exponunt. Nec iniqua esse videtur hæc comparatio, cum etiam antiquitus hominem desinuerit, dicendo eum *Esse arborem in versam?* in qua etiam specie à cæciliis illuminati oculis homo visus fuisse in Evangelio perhibetur, dum ait: *video homines veluti arbores ambulantes.* Et quidem venissimum est diversissima & quasi infinita reperiri arborum genera, ego tamen hoc loco duntaxat de nonnullis illarum referam, quæ meo judicio extraordinariis sunt præditæ proprietatibus, non minus incredibilibus, quam raris. Etenim in quadam Insula Indiarum, quæ Hispanida vocatur, arbor quædam reperiri dicitur, cujus fructus odorem suavissimum spirant, tanque gratum extrinsecus colorem referunt, ut intuentium ad se oculos quasi rapiant, & alluciant. Sed quovis sunt toxice venenosiores, magisque mortiferi, unde illarum partium accolæ, & incolæ fructus illos sagittis suis intoxicandis, & veneno imbuendis adhibent? Quisquis sub ramis ejus dormit, capite, totoque corpore, velut hydropicus, intumescit, deformatur in vultu, visum amittit, ac tandem ignis è lignis ramorum ejus excitatus corporibus humanis maxime est perniciosus. In Regno Delos arbor quædam nascitur, quæ Baxana dicitur, cujus radices sunt venenosissimæ, adeo ut illas manducate, & subito mori quasi unico temporis momento accidat? Alii verò ejusdem Regni fructus, Nirabixi cognominati, potentissimum

adversus radices illas ministrant electuarium. In Insulis fortunatis, præcipue in una, quam Ombrios vocant, non invenitur aqua, nec fontes, nec flumina, nec unquam in ea pluit, sed loco horum omnium terra Insulæ illius arbores quosdam producit, quæ semel in die circa diluculum maturinum è stipite, ramis, & foliis, aquam ad sufficientiam fundunt, haud secus, ac si nubes quædam esset in aquam resoluta. In Hircania Arbor Octo ad ortum auroræ duabus horis continuis mel scaturire pergit? & aliæ ibidem reperuntur, quorum rami si incidantur rivos lacis subito fundunt. In Hermopoli Thebaidis oppido alia quædam arbor Persica reperitur, cujus fructus, cortex, & folia valde sunt adversus quamcunque infirmitatem salutaria. Atque hæc est illa arbor, quæ Josepho & Mariæ ad puerum Jesum ab impii Herodis crudeli tyrannide salvandum, in Ægyptum fugientibus, ad terram usque reverentiæ causa se incurvavit & demisit, quando illam transiverunt. Alia quædam arbor in Provincia Prodifetaniæ producitur, quæ à gentibus regionis illius arbor verecundiæ nominatur, quæ homine ad illam proptius accedente frondes stringit, ramosque in semetipsum retrahit, & subducit, homine autem ab illa denudò procul recedente iterum extenditur, & dilatatur. Est & alia quædam arbor in Provincia Malobix, quæ Cicara dicitur, & quolibet anno unum duntaxat fructum non ex ramis, sed ex stipite producit, qui tantæ est magnitudinis, ut unus homo, quantumvis robustus, illum portare difficulter queat, continetque fructus ille in sinu urgente ut plurimum poma. Præterea à mul-

Navig.
fol. 303.
fac. 2. E.
Ovet.
Hist. l. 2.
c. 9.
Plin. l. 11.
c. 8.

Zozom.
l. 3. c. 20.

Ramis.
p. 1. f. 344.
B.

Ramus.
p. 1. fol.
342 fac.
2. E.
Vinc.
Belluar.
l. 6. c.